

גליון 355
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחת קלייטן על ראשי יו"ל לשרתמש בתמינה

סיפורי חז"ל

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע, שהיו מהלכים ברגל לבית המדרש והלכו סמוך להר הבית, ראו מלאך ובידו חלוק רוחני אשר אורו זורח ומוהיר כשמש בגבורתו, אלא שלא היה לו שפה לפיו וחשבו שזה החלוק שלהם, אמר להם המלאך החלוקים שלכם טובים ונכבדים יותר מזה, וזה שייך ליוסף הגנן מאשקלון. הלכו לאשקלון ויצאו כל אנשי העיר לקראתם, וביקשו מהם הקהל להוליכם לבתי פרנסי העיר שיתאכסנו אצלם, ולא רצו, אמרו נלך רק לביתו של יוסף הגנן, הלכו אצלו ומצאו אותו מלקט ירקות מתוך שדהו, אמרו לו שלום, אמר להם רבותי, הנחתם את העשירים המכובדים ובאתם אלי לבייש אותי, היות ויש לי רק ירקות וקטניות ושני ככרות להם, אמרו לו די לנו באלו, וטוב לנו מעשרות עופות ודגים אצל העשירים, אכלו ושתו, ואמרו דברי תורה על השולחן, וברכו ברכת המזון. אמרו לו דע לך שלא באנו לאכול, אלא להודיעך שיש לך שכר גדול בעולם הבא, אמור לנו מה מעשיך? אמר להם אתם ראיתם את העוני שלי, מתפרנס אני מעבודת הגן הזה, אמרו לו מה עשית בנערותך? אמר להם: אבי היה עשיר ומגדולי העיר, אבדתי את כל העושר וגרשוני אנשי העיר מביתי ומעיר מולדתי, באתי לאשקלון וקניתי לי את השדה שאתם רואים, ובו אני זורע ירקות, את הריווח נותן אני מחציתו לצדקה, ומחציתו מתפרנסים אני ובני ביתי, ואלו הם מעשי. אמרו לו כך וכך ראינו ביד המלאך, חלוק רוחני ולא היתה לו שפה לפיו, ובאנו להודיעך שתוסיף במעשים הטובים שלך שתושלם.

פרשת השבוע

לתת כל תשובה, ואוי לי מיום הדין, אוי לי מיום התוכחה.

ואם דל הוא ואין ידו משגת
(י"ד - כ"א)

מסופר על השרף הרה"ק רבי אורי מסטרליסק זיע"א, שרוב חסידיו היו עניים מרודים, ומשאו ומתנו של השרף עם חסידיו היה בעניני עבודת ה', ולא שעה אל עניניהם הגשמיים. פעם אמרה הרבנית אל השרף, מפני מה אין אתה דואג ומתפלל שיוטב מעמדם של החסידים ויוושעו מדלותם? מה אעשה ואין הם חפצים כלל רווחה ועשירות. ענה השרף, מחר יהיה האות הזה ותראי בחוש שכן הדבר. למחר בשעת התפילה, כשהגיע השרף לתיבות 'והעושר והכבוד מלפניך ובידך לגדל ולחזק לכל', הרים את כנף בגדו והלך אצל כל אחד ואחד מחסידיו שהתפללו בבית המדרש ואמר ברמז, מי האיש החפץ כסף ישים ידו על הכנף, ויגיע אליו כסף מלוא חפנים, אך איש לא הושיט את ידו.

ועץ ארז ושני תולעת ואזוב
(י"ד - ה')

מה תקנתו ויתרפא ישפיל עצמו
מגאוותו כתולעת ואזוב (רש"י)

מסופר על הרה"ק רבי רפאל מבראשד זיע"א, שהיה אומר, יכול אני לפטור את עצמי מן הדין מלבד אם ידונו אותי על מידת הגאווה. כשיכניסו אותי לדין וישאלו אותי את השאלות הידועות, נשאת ונתת באמונה, תהיה תשובתי ברורה ופשוטה, מעולם לא הייתי סוחר או חנווני, ולא היה לי כל משא ומתן עם מי שהוא, אם ישאלו אותי קבעת עתים לתורה, פלפלת בחכמה, אענה לאלתר, עם הארץ הייתי. אם ישאלוני, הרבית בתפילות ותחנונים, בצומות וסיגופים? תהיה תשובתי, חלוש ותש כוח הייתי, כשישאלוני נתת צדקה לעניים? אחזיר להם תשובה אמיתית, עני ואביון הייתי, ואולם חושש אני פן ישאלוני אם עם הארץ הייתי, חלוש ותשוש כח ואף עני ואביון, אם כן על מה ולמה התגאית? על שאלה זאת לא אוכל

זמני השבת

זמני יציאת שבת

ירושלים: 7:44 ת"א: 7:46 ר"ת: 8:21

פרשת מצורע
שבת הגדול

זמני כניסת שבת

ירושלים: 6:30 ת"א: 6:45

טרוניה. מבלי כל שליטה פרצה השאלה מפיו מאליה: "מדוע, אם כן, הינך מקבץ נדבות בשוק?" דממה מתוחה השתררה בחדר. ר' יעקב לא זע ולא נע. הוא עמד דומם והרכין את ראשו, קפץ את שפתיו והחריש. הרב עודדו: "אינך צריך לחשוש, ר' יעקב בני. יכול אתה לספר כל שבליכך, ואשתדל לעזור לך". אך גם דברים אלו לא הועילו. ר' יעקב שתק כדג ולא היה מוכן לפצות את פיו. הרב ניסה שוב ושוב לדובב את בן שיחו ולשדלו בדברים על מנת שיספר לו את פשר עיסוקו החדש כקבצן – אך לשווא.

שתיקה זו התפרשה כהודאה באי הצדק. הייתה לרב הרגשה, שר' יעקב עצמו חש עתה, שמלאכת הקבצנות לא הייתה הוגנת, ועל כן הוא נמנע מלהשיב. הוא לא רצה להכביד עליו ורק ביקשו לחדול ממלאכה זו. תגובתו של ר' יעקב הייתה שוב שתיקה מוחלטת. כשראה הרב כי הוא אינו נענה בחיוב חזר על בקשתו, הפעם ביתר תקיפות. ר' יעקב הבין שאין הוא יכול להמשיך בשתיקתו ובשמירת סודו, ומלמל: "אי אפשר. לא אוכל להבטיח זאת שאפסיק את איסוף הצדקה". תמיהתו של הרב הלכה וגברה, ועימה גם החלה סבלנותו פוקעת. הן לא נשמע כדבר הזה. הרב שואל ואין משיבים לו, דורש ואין נענים, מתעניין ואין משתפים פעולה. הוא פנה אל ר' יעקב בחריפות: "כך אין הדבר יכול להמשיך. או שתסביר לי לשם מה הינך מקבץ נדבות, או שתחדל מכך מיד!".

דלת חדרו של הרב נפתחה בפתאומיות שעה בה היו דנים הרב ושואב המים במלאכת הקבצנות. בפתח נראה משה הנגיד, אחד מעשירי העיר. הוא נראה נתון בהתרגשות עזה. והתפרץ בדבריו לכיוון הרב: "רבי!", קרא כשכולו רועד מהתרגשות, "ר' יעקב זה צדיק הוא, צדיק נסתר!". משה הנגיד שאף אור מלוא ריאותיו והחל להתנצל על התפרצותו הפתאומית. "המתנתי בחוץ כדי לשוחח עם הרב בעניין מסוים. ישבתי קרוב לדלת ובחוצפתי הרבה האזנתי לשיחה ושמעתי את הדברים. הרגשתי כי חייב אני להתערב בשיחה. אין בפי מילים לתאר את גדלותו של ר' יעקב היקר." עתה הוא הפנה מבטו אל ר' יעקב: "אין לך מה להסתיר, ר' יעקב. ספר לרב הכל, ספר לו". דמעות בצבצו בעיני הנגיד, הוא פרץ בבכי חרישי, יצא מהחדר, וסגר אחריו את הדלת.

הלוואי שירבו כמותך בישראל

סיפור השבוע מספר על שואב המים שבעיירה שנקרא בשם ר' יעקב. הוא היה יהודי צנוע ונעים הליכות. הכל אהבוהו וחיבבוהו, שכן בעל לב טוב ובעל חסד היה, סדר יומו היה קבוע היה לר' יעקב שואב המים. מידי יום היה משכים קום עם שחר, לומד שיעור קבוע בתורה והלכה, מתפלל תפילת שחרית בניגון ובנעימה, ולאחר כל זאת היה שואב המים מתפנה לעבודת יומו. הוא היה יוצא יום-יום אל מחוץ לעיר, ממלא את חביות המים מן הנהר ומחלק את המים ללקוחותיו ביושר ובאמונה. כסף רב לא השתכר מעבודה זו, אך מעולם לא התלונן. מסתפק במועט היה ר' יעקב ושמח בחלקו ובכל אשר לו. הבריות רחשו לו כבוד. כאדם ישר, שעמל על פרנסתו, וכיהודי יודע ספר.

על כן, רבה הייתה ההפתעה, כאשר ביום מן הימים החל ר' יעקב שואב המים להתהלך ברחוב, קופסת מתכת בידו אשר שימשה כקופת צדקה והוא מקבץ נדבות. בתחילה חשבו האנשים שזהו מעשה חד-פעמי. אולי הוא חייב לפרוע איזה חוב מעיק? או שמא מצבו דחוק זמנית? אך עם הזמן נוכחו, שעיסוק חדש זה היה לתופעה קבועה. בשעות הפנויות ממלאכת שאיבת-המים, היה ר' יעקב עוסק באיסוף תרומות וקיבוץ נדבות למטרה בלתי נודעת. עם הזמן החלו הבריות לרנן אחריו: "מה הוא עושה בכסף?", "מדוע אין הוא יכול להסתפק בשכרו משאיבת-המים?" היו מן התושבים שהביעו בקול רם את זעמם על שואב-המים המבקש להתעשר על חשבון הצבור. השמועות והרינונים הגיעו גם אל רב העיירה.

לא חלף זמן רב ור' יעקב קבל לביתו הזמנה, ובה הוא מתבקש לסור לביתו של הרב. בביתו של הרב, התקבל ר' יעקב שואב המים בנועם ובחביבות. הרב החל להתעניין בשלומו ולשאלו על מצבו ועל ענייניו. ר' יעקב הבין מיד את מטרת השיחה וענה בקצרה: "הפרנסה אכן אינה ברוח", אמר לרב, "אך כהרגלי, ב"ה מסתפק במה שיש. ומודה לה' הטוב יום יום". הרב הופתע מתשובתו. הוא סבר שר' יעקב יספר על קשיים כלכליים ועל בעיות פרנסה, ולהפתעתו, הנה הוא שמח וטוב-לבב כבימים ימימה, ואין בפיו כל

משל ונמשל

מצווים אנו להרים את האבן הטובה

משל ליהודי עני ואביון מטופל בילדים הרבה ומחוסר פרנסה. כל ימיו היה מתענה ומתלבט בלבטים קשים כדי להשתכר למחייתו ולמחיית אנשי ביתו, ומעולם לא עלה בידו להשיג אפילו כדי פרנסה בצמצום. פעם אחת היה מהלך ברחוב ונפשי מרה עליו מאוד, שכן יודע היה שאין בביתו אפילו מזון סעודה אחת ואף ריווח כלשהו לא נראה לעין, והנה בלכתו כך בראש מורד הבריק דבר מה לנגדו, משהפנה ראשו ראה איזה דבר מנצנץ אולי שבר זכוכית, או חתיכת פח חדש, כמעט שגמר בדעתו לעבור משם ולהמשיך בדרכו, אולם אף על פי כן חשב שמא כדאי לו לסור ולראות מהו הדבר הנוצץ, אולי מטבע הוא? ואפשר יהיה לקנות בו לחם לפי הטף. גחן והרים את הדבר וראה שזו אבן מבריקה בשלל צבעים, אבן גדולה ומלוטשת שבשעה שמגלגלים אותה ביד, היא מתנוצצת כל פעם בצבע אחר. התחיל הדבר להיות משונה ומוזר בעיניו, פנה והלך ונכנס לחנותו של צורף זהב והראה לו את האבן. משבחן הצורף את האבן קפץ וקרא שאוצר כזה עין לא ראתה עדיין, וכי ראוייה אבן כזאת לפאר את כתרו של הקיסר. מיד שלח הצורף והודיע לקיסר על האבן יקרת המציאות שנתגלגלה בהיסח הדעת לידיו של העני. הביאו את העני דגן עם האבן לפני הקיסר, והקיסר אינו פוסק מלהלל ומלשבח את האבן המופלאה והוא מתפעל מיפיה הרב. לבסוף פונה הקיסר אל העני ושואל אותו כמה הוא רוצה בשכרה של האבן? "אדוני המלך" אומר העני, כלום יכול אני לדעת כמה לבקש בעדה? הרי לא ידעתי שיש ערך לאבן זו בשעה שמצאתי, והגבהתי אותה. אף על פי כן נתן המלך לעני הרבה מתנות ונכסים בעד האבן, אם כי לא ידע הלה כלל מה שוויה, ואף קרבו קרבה יתירה והושיבו בסוד שריו ויועציו.

והנמשל: תורתנו הקדושה, לומדיה ומקיימי מצוותיה, אינם צריכים כלל לחשב חשבון גודל וערכה ורום חשיבותה, ולפעמים אף חייבים להסיח דעתם לגמרי מכך כי רב ערכה מפו ומפנינים יקרה, מצווים הם להרים את האבן הטובה, ללמוד בה ולקיים את הכתוב בה בלא לחשוב כלל על השכר הצפוי להם בעבור זה, כי על כן נאמן הוא מלך מלכי המלכים הקב"ה, שלא יקפח שכרה של שום בריה, וישלם לו לבעל המציאה שכרו משלם.

(אחד המגידים)

עתה לאחר שקיבל את רשותו של משה הנגיד הייתה לו האפשרות לספר. פתח ר' יעקב את סגור ליבו וסיפר. "ר' משה הנגיד הינו אחד מלקוחותי הקבועים", החל בסיפורו. "במשך כל השנים היו ובני-ביתו משלמים את שכרי עבור שאיבת המים בו במקום. לפני כמה חודשים קרא לי ר' משה וביקש שאסכים לקבל את הכסף בסוף החודש. הסכמתי. פעם או פעמים הוא אכן שילם את שכרי בסוף החודש, ולאחר מכן חדל לשלם. "בוקר אחד, כשדפקתי בדלת ביתו ובידי כד המים, פתחה אשתו את הדלת. בעלה לא היה בבית והיא נצלה את ההודמנות כדי לספר לי את האמת על סיבת אי-התשלום. רק התנתה שלא אספר זאת לאיש. היא גילתה בפני, כי העסק המשגשג שבבעלותם הדרדר, והם ירדו מנכסיהם. מעתה אינם אלא עניים מרודים, אך הם מנסים בכל כוחם למנוע את פרסום הדבר. "סיפורה נגע ללבי", המשיך ר' יעקב בדבריו, כשהרב ישוב המום על כיסאו. "החלטתי לעזור למשפחה זו ככל יכולתי ולמנוע ממנה חרפה. כך התחלתי לאסוף תרומות, ואותן מסרתי לגברת הבית, תוך השתדלות שהדבר לא יודע לאיש. "אני מודע ללעגם של בני העיירה הזבים לי על שאני מקבץ נדבות. אך אינני מתפעל מהם כלל וכלל. אני נחוש בדעתי להוסיף לתמוך במשפחתו של משה, עד שירווח לו".

ר' יעקב סיים את סיפורו והשפיל את עיניו. "ימחל-נא לי כבוד הרב", אמר בהכנעה, "אך לא יכולתי להבטיח לו שאפסיק ממנהגי זה מחד, ומאידך לא יכולתי לספר לרב מבלי הסכמת הגביר, שכן הבטחתי לא לגלות את הסוד".

הרב לא יכול היה להשתלט על רגשותיו ועל סערת רוחו. שואב המים שישב מולו מבויש ונכלם, ונחשב עד לפני רגע כקבצן חוצפן, לבש עתה בעיניו דמות אצילית של צדיק בעל נשמה נעלית, של בעל צדקה וחסד לשמה. "אני צריך לבקש את סליחתך, ר' יעקב יקירי", אמר לו הרב, "הלוואי שירבו כמותך בישראל, אשריך עלה והצלח, ואף הנני מוסיף מעתה את המלצתי עבור מעשי הצדקה והחסד שלך".

צ'ין אדם לחברו

התחשבות בזולת

סיפור זה התחרש בעת שהגה"ק רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, ליווה את חתנו הגר"א קוטלר זצ"ל ונכדו רבי שניאור זצ"ל עם שובם לאמריקה, בדרכם להקים את מבצר התורה הגדול של לייקווד, האב הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל ובנו ענקי התורה, ניצלו כידוע בניסי ניסים מציפורני הנאצים בשואה. ולאחר שהייה קצרה בארץ ישראל טסו לאמריקה ומרן הגר"א קוטלר זכה להיות שם ממקימי התורה. התרגשות רבה ניכרה בר' איסר זלמן בעת שחתנו ונכדו נפרדו ממנו וירדו בגרם המדרגות, בדרכם לרכב שהמתין למטה, ושהיה אמור להובילם לשדה התעופה. והנה הבחינו תלמידי ת"ת "עץ חיים" שר' איסר זלמן לא ירד עד לרחוב ממש, אלא ליווה את ר' שניאור ואביו רק עד אמצע המדרגות, שהובילו מדידתו אל הכביש, נשקו ונפרד ממנו. תלמידי הת"ת ביקשו לדעת מדוע ולמה לא ירד הגאון עד למכונית, הלא דבר הוא. ואז השיב להם מרן הגרא"ז זצ"ל תשובה מרטיטת לב ושצריכה להרעיד את ליבו של כל אחד מאתנו. הרי לא כל חבריו של נכדי זכו להגיע למצב שבו הוא נמצא עתה, רובם נשחטו ונעקדו על קידוש השם, ואם כן, איך אני יכול לרדת עד לרחוב ולנשקו לעיני כולם ולהפגין בכך את שמחתי? הרי יש משפחות רבות שלא הגיעו לרגע הזה.

ומי כעמך ישראל

מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א, שהבחין פעם בחבורת יהודים שעמדו באחד מרחובות העיר בארדיטשוב ועסקה בשיחה טפלה, קרב למקום הצדיק

ושאל אותם בנועם, על מה אתם מדברים? אחד מהחבורה שנון לשון ובר אוריין השיב, השתעממנו, וכדי להפיג את השעמום אנו משמיעים מעט לשון הרע ורכילות, אך ידע רבנו כי כל הדברים הנאמרים כאן דברי אמת הם. קרא רבי לוי יצחק בעצב הורונו חכמינו (ברכות ו') כי בתפילין של הקדוש ברוך הוא כתוב "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ" יוצא אפוא כי כאשר אתם מדברים לשון הרע על אדם מישאל, ואפילו דבריכם הינם דברי אמת, אתם מוציאים בכך חלילה לעז על התפילין של בורא העולם.

הציל את החתן מבושה

בחזר כפרי נכנס פעם אל הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זיע"א בשאלת יעוץ, היות ועומד להתחתן ובשבת שלפני כן כנהוג יקראוהו לעלות למפטיר, ולכו יודע מרת נפשו שאינו יודע לקרוא, על כן חושש מאד ששמחתו תהפך לאבל. הרגיעו הרבי שהכל בע"ה יעבור בשלום. לשבת העליה לתורה נסע רבינו לשם, במשך קריאת התורה השמיע רבינו את קולו מדי פעם כאילו על חוסר השקט, המתפללים לא ירדו לסוף דעתו. כאשר עלה החתן למפטיר, נשמעו לפתע מהלומות עזות על הבימה, כשהרבי מכריז שיהיה שקט, וכל עוד שהחתן קרא הברכות וההפטרה, עמד הצדיק וגער כאילו על ולזול בקדושת בית הכנסת וכבוד הציבור. קול גערותיו עלה על קול קריאת החתן, וכך הציל את החתן מבושה וכלימה ביום שמחתו, בלי שמישהו יבין את מה שהיה

תלולא דצדקיא

שבת קודש ח' ניסן רבי ר' אליה שפירא ב"ר בנימין וואלף (אליהו רבה - תע"ב) הרה"ק רבי מרדכי מנעשחיו ב"ר דוב בער (תק"ס)

יום ראשון ט' ניסן

הרה"ק רבי יעקב צבי יאלעס מדינוב ב"ר נפתלי (תלמיד החוזה - מלא הרועים - תקפ"ה) הרה"ק רבי חיים מאיר ב"ר ישראל מוויניצא (תשל"ב)

יום שני י' ניסן

מרים הנביאה בת עמרם (ב"א תפ"ז)

יום שלישי י"א ניסן

רבינו משה בן נחמן רמב"ן (ה"א כ"ט) הרה"ק רבי ישעיהו ב"ר אברהם הורוויץ (של"ה - ש"צ)

יום רביעי י"ב ניסן

רבי מרדכי זסקינד סג"ל לנדא מסטרי ב"ר יואל משה (תרט"ז)

יום חמישי י"ג ניסן

רבינו יוסף קארו ב"ר אפרים (בית יוסף-של"ה) רבינו משה אלשיך ב"ר חיים (אלשיך-שנ"ז) הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר שלום שכנא (ה"צמח צדק" מליובאוויטש - תרכ"ו)

יום שישי י"ד ניסן

הרה"ק רבי אשר ישעי' מראפשיץ ב"ר אליעזר ליפמן (תר"ה) זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אדוך" רמזים ויסף התרים" על המעשים.

(מים אחרונים כ"ד)

א) אם אבל קשואין, וכדומה, דברים שדרבן להניח עליהם מלח באצבעותיו, אע"פ שלא נטל ידיו לסעודה, צריך ליטול ידיו אחר כך, להוריד המלח מעל ידיו. (בן איש חי, שנה ראשונה, פרשת שלח, סימן י"ג)

ב) נהגו שיהיה הכלי למים אחרונים כלי פשוט וזול, כי המים שנכנסים לכלי הם חלק הסטרא אחרא. (פסקי תשובות סימן קפ"א, אות ו')

ג) הוזהרות במים אחרונים מקדש את האדם. (של"ה הקדוש מסכת יומא דף ע"ג ע"א, בשם תלמידי האריז"ל)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

לע"נ הרה"צ

ר' אלחנן יוסף הערצמאן

ב"ר שמואל וציפורא

נלב"ע י"א ניסן זיע"א תנצב"ה